

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง
ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียน ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์)
Development of Learning Achievement of Career and
Technology About Fabric and Sewing Using Active Learning for
Mathayomsuksa 3 Student of Watbangping (Thai Salt Company)
School

¹อิพัทธ์ พรธีราเศรษฐ์, ²ณาดล สมบูรณ์ และ ³วีระ วงศ์สรรค์

¹Athiphat Phonthirasret, ²Tanadol Somboon and ³Weera Wongsan

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ^{1,2,3}Bangkokthonburi University

¹Corresponding Author's Email: paphasorn.tos@gmail.com

Received March 31, 2025; Revised April 17, 2025; Accepted: August 24, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3)) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) ที่มีต่อการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 34 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) เนื้อหาบทเรียนการ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ 2) แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความก้าวหน้าตามวิธี Normalized Gain ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 24.03 คิดเป็นร้อยละ 80.10 2) ความก้าวหน้าทางการเรียนสาระการอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เท่ากับ 0.66 ($\langle g \rangle = 0.66$) อยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์)

Abstract

This article aims to: 1) develop the learning achievement in the vocational subject group by organizing active learning to meet the specified criteria of 80%; 2) study the learning progress in the vocational subject group through active learning; and 3) study the satisfaction of Mathayom 3 students at Wat Bang Ping School (Thai Salt Company) towards learning through active learning. This research is a quasi-experimental study. The sample consists of Mathayom 3 students studying in the second semester of the 2024 academic year at Wat Bang Ping School (Thai Salt Company), with a total of 34 students in one classroom, selected through simple random sampling using the classroom as the sampling unit. The data collection tools used were: 1) lesson content on the topic of Fabric and Sewing; 2) learning management plan for active learning in the vocational subject group, Fabric and Sewing, for Mathayom 3 students; 3) academic achievement test for the vocational subject, Fabric and Sewing, for Mathayom 3 students; and 4) a student satisfaction assessment form for active learning management. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and progress according to the Normalized Gain method. The research results were found as follows; 1) Academic achievement in vocational subject, Fabric and Sewing, by active learning management, Grade 3 students of Wat Bang Ping School (Thai Salt Company) had a total average score of 24.03 or 80.10 percent. 2) Academic progress in vocational subject, Fabric and Sewing, by active learning management was 0.66 ($\langle g \rangle = 0.66$), which was at a moderate level. 3) Student satisfaction towards active learning management was at a high level.

Keywords: Academic achievement; Active learning management; Wat Bang Ping School (Thai Salt Company)

บทนำ

ในปัจจุบัน สังคมโลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อทุกประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและวิถีชีวิตก็ย่อมได้รับการปรับตัวตามไปด้วย ดังนั้น การปรับหลักสูตรการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสามารถแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หลักสูตรนี้ยังเน้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความพร้อมทั้งในด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต โดยเป็นกรอบแนวทางที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เป็นสาระที่เน้นกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ในการทำงานทั้งการสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า (กรมวิชาการ, 2545) และการแก้ปัญหาในการทำงานตามกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้การทำงาน จึงเป็นการเรียนที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ทักษะ และความดีที่หลอมรวมกันจนเกิดเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน ทั้งด้านคุณภาพและคุณธรรม ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดและมีความสำคัญอย่างยิ่ง จากสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) ที่ผ่านมามีพบว่า ผู้เรียนขาดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดทักษะการฝึกปฏิบัติ ทักษะในกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ขาดทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ขาดการวางแผนในการทำงาน ไม่เห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (พ.พ.5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567, โรงเรียนวัดบางปิ้ง)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการงานอาชีพ เนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ มีการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบโดยการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำมาปฏิบัติจริงด้วยตนเองและสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้ โดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นได้นั้น ต้องจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ปัญญาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รอบด้าน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับวิธีการสอนให้หลากหลายและเหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณค่า มาลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่มีความหลากหลายด้วยการเรียนรู้ผ่านการคิด การเรียนรู้จากการสำรวจและค้นหา การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และการเรียนรู้ผ่านการลงมือ

ทำ เพื่อสร้างความรู้ของตนเอง และสื่อสารได้ด้วยความเข้าใจจนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ และเกิดสมรรถนะ (Competency) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีหลากหลายวิธี ผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับตัวชี้วัด จุดเน้นของสาระ และธรรมชาติของวิชาการงานอาชีพ โดยเน้นที่ประสิทธิผลของการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดสมรรถนะสำคัญตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบในการสอนรายวิชาการงานอาชีพจึงมีความสนใจนำเอาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติงานอาชีพ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) โดยนักเรียนจะเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล สืบเสาะหาแหล่งข้อมูล เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง บูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ ที่อยากรู้ ให้เอื้อต่อกัน หรือเสริมสร้างความคิด ความเข้าใจ ความตระหนักทั้งด้านสาระและคุณค่าต่างๆ ให้ผู้เรียนโดยอาศัยทักษะทางปัญญา หลายด้านให้นักเรียนได้ฝึกการคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหา ฝึกการสร้างชิ้นงาน สร้างองค์ความรู้ และลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันส่งผลต่อทักษะการปฏิบัติงาน อาชีพเป็นการสร้างพื้นฐานในการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์)
3. เพื่อเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย แบบกึ่งทดลอง พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 68 คน โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1

ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 34 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชนิด ได้แก่ 1) เนื้อหาบทเรียนการสอนกลุ่มสาระและกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ 2) แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ สาระการอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) ซึ่งเนื้อหาประกอบไปด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) ผ้าและการตัดเย็บ 2) การซ่อมแซมและตกแต่งเสื้อผ้า และ 3) การตัดเย็บเพื่อตัดแปลงเสื้อผ้า 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ รายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

รวบรวมข้อมูลโดย 1) นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการงานอาชีพ จำนวน 30 ข้อ ตรวจสอบและเก็บคะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล 3) ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ชั่วโมง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการงานอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ จำนวน 30 ข้อ และทำแบบประเมินความพึงพอใจ เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ใช้สถิติต่างๆ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ สถิติร้อยละ 2) การวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้สูตรการหาความก้าวหน้าตามวิธี Normalized Gain 3) การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพ เรื่อง ผ้าและการตัดเย็บ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดบางปิ้ง (บริษัทเกลือไทยสงเคราะห์) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า จากผลการทดลองสอน โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนที่เข้ารับ การทดลองจำนวน 34 คน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 30 คะแนน ทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีผลคะแนนก่อนเรียนโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 12.32 ($\bar{x}$ = 12.32) คิดเป็นร้อยละ 41.08 (% Pre-test) และผลคะแนนหลังเรียนโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 24.03 ($\bar{x}$ = 24.03) คิดเป็นร้อยละ 80.10 (% Post-test) เมื่อนำมาคำนวณโดยใช้วิธี Normalized Gain พบว่า มีค่าความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.66 ($\langle g \rangle$ = 0.66) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (Medium Gain) หรือมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 66 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า หลังการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก นักเรียนที่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสื่อ/นวัตกรรมการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) และด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่านักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 24.03 ($\bar{x} = 24.03$) คิดเป็นร้อยละ 80.10 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะเพราะผู้เรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้ศึกษา ค้นคว้า ลงมือทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน มีความพึงพอใจเป็นอย่างมากที่ได้ลงมือปฏิบัติจากการจัดกิจกรรมกลุ่ม การตอบคำถามในห้องเรียน รวมถึงการทำใบงานต่าง ๆ โดยครูได้ปรับเนื้อหาที่ยากให้ง่ายขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้เรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญญารัตน์ สอนสนาม ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับการเรียนรู้ผ่าน Google Sites รายวิชาวัสดุอุตสาหกรรมและการผลิต ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จะต้องค้นหาเนื้อหาเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้โดยการพูดคุย การเขียน การอ่าน การสะท้อน หรือการตั้งคำถามหรือการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหว อาจให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ก็ได้ และเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่า น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ทำทลายความรู้ความสามารถ ผู้เรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง ได้ลงมือคิดและปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้นและสามารถเก็บกักข้อมูลไว้ในความทรงจำได้นานขึ้น นอกจากนี้ยังมีประสิทธิภาพในการพัฒนากระบวนการรับรู้ในลำดับที่สูงขึ้น เช่น การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ (อัญญารัตน์ สอนสนาม, 2564) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพนทิพย์ พรหมสอน ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Learning) ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น วิชาเคมี เรื่อง พันธะโคเวเลนต์ มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 77.99/75.69 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 นักเรียนที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกระตือรือร้นอยู่ในระดับมาก (พนทิพย์ พรหมสอน , 2560)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าค่าความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.66 ($<g> = 0.66$) คิดเป็นร้อยละ 66 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ทั้งนี้เพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจเรียนรู้ ด้วยการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ให้นักเรียนมีความสุข

กับกิจกรรมและใฝ่รู้สืบคนข้อมูล จากแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเรียนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การลงมือปฏิบัติจริง การสืบค้นข้อมูล การตอบคำถาม รวมถึงทำใบงาน/ใบกิจกรรม ซึ่งกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียน การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตามทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism Theory) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้อีกต่อไปและถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมวดี พละศักดิ์ ได้ศึกษาเรื่องความก้าวหน้าทางการเรียนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เรื่อง ปริมาณสารสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทั้งชั้นเรียนในระดับ ความสูง 0.71 ($t_{\text{sig}} = 0.71$) คิดเป็นร้อยละ 71 ความก้าวหน้ารายบุคคล มีค่าอยู่ในระดับสูงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 55 นักเรียนมีความเข้าใจเชิงมนต์หลังเรียนแบบเข้าใจสมบูรณ์มากกว่าร้อยละ 70 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) (ปฐมวดี พละศักดิ์, 2557)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ผลความพึงพอใจด้านสื่อ/นวัตกรรมการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) ด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนสามารถศึกษาและทบทวนความรู้ด้วยตนเองได้จากเว็บไซต์ วิดีทัศน์ ที่ครูผู้สอนเตรียมไว้สำหรับผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งข้อมูลมีความทันสมัย น่าสนใจ นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาความรู้ล่วงหน้าได้ การประยุกต์เอารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้จัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผลโดยใช้วิธีที่หลากหลาย ผู้สอนมีบทบาทในการประเมินผลงานและตรวจผลงานที่มอบหมายให้ผู้เรียน มีการชี้แจงกระบวนการในการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน เสริมแรงให้กับผู้เรียน และจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่เหมาะสมเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการวิเคราะห์ สร้างแนวทางแก้ไขปัญหา นำเสนอผลงาน ประเมินผลงานร่วมกัน และผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีของแกมมณี กล่าวว่าการจัดการการเรียนรู้แบบ Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน มีแรงจูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยผ่านการใช้กิจกรรมที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ (ทฤษฎี แกมมณี, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชดนัย จุ้ยชุม, เกษรา บ่าวเข้มช้อย และศิริกัญญา แก่นทอง ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11-024-112 ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับดี (เดชดนัย จุ้ยชุม, เกษรา บ่าวเข้มช้อย และศิริกัญญา แก่น

ทอง. (2559) นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฝนทิพย์ พรหมสอน ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Learning) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ครูได้สร้างบรรยากาศที่ดีให้ความรู้สึกเป็นกันเอง จัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการเรียนรู้ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนรู้และเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

บทสรุป

การเรียนรู้เชิงรุกช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติและแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย โดยมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเชื่อมโยงความรู้สู่การใช้งานจริงในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนควรนำกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถ เพื่อส่งเสริมทางด้านอาชีพกับนักเรียนต่อไป และส่งเสริมให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ระดับที่สูงขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้เชิงรุกต่อไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะความคิดขั้นสูงของนักเรียน ให้มีการพัฒนาด้านความคิดให้ได้หลากหลายและกว้างไกลด้วยการใช้ทักษะที่กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถาม การให้ลงมือปฏิบัติ การแก้ปัญหา สามารถดึงศักยภาพของนักเรียน และเพิ่มพูนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้รูปแบบการสอนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น การดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ สามารถนำไปสู่ความก้าวหน้าทางการเรียนที่สูงขึ้น หรือพัฒนาให้ ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง (High Gain) และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

1.3 ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัยเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ให้นักเรียนเลือกเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และครูควรพัฒนาผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ให้เห็นผลชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและทักษะต่าง ๆ ของนักเรียนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ภายใต้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จะช่วยให้เข้าใจถึงการพัฒนาทักษะทางด้านความคิดที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงและในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ขยายการศึกษาไปยังกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุม ทำให้สามารถประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในหลาย ๆ สาขาวิชาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เดชดนัย จุ้ยชุม, เกษรา บ่าวเข้มซ้อย และศิริกัญญา แก่นทอง. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11-024-112 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning). *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 3(2), หน้า 47-57.

ทิตนา แวมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปฐมมาตี พละศักดิ์. (2557). *ความก้าวหน้าทางการเรียนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ปริมาณสารสัมพันธ์*. สืบค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2564.

จาก <https://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/e-research/?q=node/1554>.

ฝนทิพย์ พรหมสอน. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Learning) ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อัญญารัตน์ สอนสนาม และคณะ. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับการเรียนรู้ผ่าน Google Sites รายวิชาวัสดุอุตสาหกรรมและการผลิต. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.